

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și
Constantin Alerguș,

a judecat fără citarea părților, recursul în anulare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 17 iunie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2015, declarat de avocatul Grigoraș Ala în numele SC „Art Grup-Trans” SRL și condamnatul

Stoianov Valerii Piotr, născut la 28 aprilie 1964, originar r-nul Cimișlia, s. Maximeni și domiciliat mun. Chișinău, str. A. Russo, 6, ap. 43.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.03.2014 - 17.06.2015;

Instanța de recurs: 10.07.- 24.09.2015;

Instanța de recurs în anulare: 26.05.2016 - 17.01.2017.

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 17 iunie 2015, Stoianov Valerii și SC „Art Grup-Trans” SRL, au fost recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 249 alin. (3) Cod penal, iar în temeiul art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, au fost liberați de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

2. În fapt, prima instanță a constatat că, Stoianov Valerii, la 05.06.2007, activînd în funcția de administrator al SC „Art Grup-Trans” SRL, cod fiscal 1003600043975, adresa juridică mun. Chișinău, str. Alecu Russo, 6, ap. 43, acționînd în interesele acestei persoane juridice, avînd scopul eschivării de la achitarea taxelor vamale, în baza declarației vamale nr. 200071310 a importat cap-tractorul model „Mercedes Benz 1840”, codul VIN: DB9540321K583703 în valoare de 415150 lei și semiremorca model „Koegel-SN 24”, codul VIN: WK0SN002410781219 în valoare de 182660 lei, iar în baza declarației vamale nr. 20071311 a importat semiremorca model „Fruehauf - TF 34 CI”, codul VIN: VFKTX34CU62EZ0182, în valoare de 365320 lei.

Mijloacele de transport vizate, în valoare totală de 963148 lei, au fost declarate ca mijloace destinate majorării capitalului social al SC „Art Grup-Trans” SRL, beneficiind astfel de facilități fiscale stabilite conform prevederilor art. 103 alin. (23) Cod fiscal și art. 28 lit. q) din Legea cu privire la tariful vamal.

Ulterior, după declararea în condițiile beneficierii de un tratament tarifar favorabil în funcție de destinația mijloacelor de transport și punerea condiționată a acestora în circulație liberă, Stoianov Valerii, acționînd în calitate de administrator

SC „Art Grup-Trans” SRL, realizând scopurile sale criminale de eschivare de la achitarea plăților vamale, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6 din 19.07.2007, încheiat cu Russica Fiodor și facturii fiscale seria XZ nr. 0716350, a înstrăinat cap-tractorul model „Mercedes Benz 1840”, codul VIN: WDB9540321K583703 și semiremorca model „Koegel-SN 24”, codul VIN: WK0SN002410781219.

La fel, realizând intențiile sale criminale de eschivare de la achitarea plăților vamale, la 14.09.2009 Stoianov Valerii a înstrăinat lui Stoianov Veaceslav, în baza facturii fiscale seria XT nr. 2230140 din 14.09.2009, semiremorca model „Fruehauf-TF 34 CI”, codul VIN: VFKTX34CU62EZ0182.

În rezultatul efectuării auditului post-vămuire s-a constatat că prin acțiunile lui Stoianov Valerii, ca administrator al SC „Art Grup-Trans” SRL, nu au fost respectate condițiile prevăzute de art. art. 28, 35 Cod vamal, pentru mărfurile aflate sub supravegherea vamală cu beneficierea de tratament tarifar favorabil, astfel eschivându-se de la achitarea plăților vamale în sumă totală de 193400,12 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

SC „Art Grup-Trans” SRL, la 05.06.2007, având scopul eschivării de la achitarea taxelor vamale, în baza declarației vamale nr.200071310, a importat cap-tractorul model „Mercedes Benz 1840”, codul VIN: DB9540321K583703 în valoare de 415150 lei și semiremorca model „Koegel-SN 24”, codul VIN: WK0SN002410781219 în valoare de 182660 lei, iar în baza declarației vamale nr. 20071311 a importat semiremorca model „Fruehauf - TF 34 CI”, codul VIN: VFKTX34CU62EZ0182, în valoare de 365320 lei.

Mijloacele de transport vizate, în valoare totală de 963148 lei, au fost declarate ca mijloace destinate majorării capitalului social al SC „Art Grup-Trans” SRL, beneficiind astfel de facilități fiscale stabilite conform prevederilor art. 103 alin. (23) Cod fiscal și art. 28 lit. q) din Legea cu privire la tariful vamal.

Ulterior, după declararea cu beneficierea de un tratament tarifar favorabil în funcție de destinația mijloacelor de transport și punerea condiționată a acestora în circulație liberă, SC „Art Grup-Trans” SRL, realizând scopurile sale criminale de eschivare de la achitarea plăților vamale, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6 din 19.07.2007 încheiat cu Russica Fiodor și facturii fiscale seria XZ nr. 0716350, a înstrăinat cap-tractorul model „Mercedes Benz 1840”, codul VIN: WDB9540321K583703 și semiremorca model „Koegel-SN 24”, codul VIN: WK0SN002410781219.

La fel, realizând intențiile sale criminale de eschivare de la achitarea plăților vamale, la 14.09.2009 persoana juridică SC „Art Grup-Trans” SRL în persoana administratorului Stoianov Valerii a înstrăinat lui Stoianov Veaceslav, în baza facturii fiscale seria XT nr. 2230140 din 14.09.2009, semiremorca model „Fruehauf-TF 34 CI”, codul VIN: VFKTX34CU62EZ0182.

În rezultatul efectuării auditului post-vămuire s-a constatat că administratorul societății Stoianov Valerii a acționat în interesul persoanei juridice SC „Art Grup-Trans” SRL, fără respectarea condițiilor prevăzute de art. art. 28, 35 Cod Vamal, pentru mărfurile aflate sub supravegherea vamală cu beneficierea de tratament tarifar favorabil, astfel eschivându-se de la achitarea plăților vamale în sumă totală de 193400,12 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

3. Avocatul Grigoraș Ala în numele SC „Art Grup-Trans” SRL și

inculpatul Stoianov Valerii, au contestat cu recurs sentința, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare a lui Stoianov Valerii și SC „Art Grup-Trans” SRL, din motiv că concluziile primei instanțe contravin circumstanțelor stabilite în speță, la examinarea cauzei au fost stabilite și probate pe deplin împrejurările de fapt, care dovedesc nevinovăția inculpaților, mai mult, prima instanță, la examinarea cauzei, a ignorat normele de drept material referitoare la cerințele față de instanță, ce țin de aprecierea argumentelor inculpaților și reprezentanților acestora.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2015, a fost respins ca nefondat recursul, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a reținut că, prima instanță în condițiile legii corect a stabilit și a expus în sentință fapta săvârșită de către SC „Art Grup-Trans” SRL și Stoianov Valerii, corect încadrând acțiunile acestora în baza art. 249 alin. (3) Cod penal și în condițiile legii conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, au fost liberați de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

Vinovăția inculpatului Stoianov Valerii și SC „Art Grup-Trans” SRL în săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește pe deplin prin probele prezentate și prin acțiunile efectuate în cadrul urmăririi penale care au fost cercetate în ședința de judecată a primei instanțe cu participarea inculpatului, avocatului și procurorului.

Instanța de recurs a considerat irelevante motivele recursului cu referire la nevinovăția inculpatului Stoianov Valerii și SC „Art Grup-Trans” SRL și neîntemeierea soluției instanței de judecată referitor la încetarea procesului penal din motivul expirării termenului de prescripție, ori, instanța de recurs a reiterat că, declarațiile inculpatului Stoianov Valerii și a reprezentantului inculpatului SC „Art Grup-Trans” SRL depuse în ședința primei instanțe cu privire la nevinovăția acestora contravin probelor cercetate în condițiile legii și expuse în sentință care dovedesc incontestabil vinovăția inculpaților.

Făcând referire la prevederile art. art. 275 pct. 4), 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, precum și la art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, instanța de recurs, a considerat că, concluziile primei instanțe cu privire la încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea termenului prescripției de tragere la răspundere penală sunt întemeiate.

Infracțiunea prevăzută la art. 249 alin. (3) Cod penal, de care sunt învinuiți inculpatul Stoianov Valerii și SC „Art Grup-Trans” SRL, prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau muncă ne remunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 5000 unități convenționale.

Conform art. 16 Cod penal, infracțiunea imputată se clasifică drept una ușoară, or, potrivit învinuirii înaintate inculpatului Stoianov Valerii și SC „Art Grup-Trans” SRL, infracțiunea a fost săvârșită la 05.06.2007.

5. *Avocatul Grigoraș Ala în numele SC „Art Grup-Trans” SRL și condamnatul Stoianov Valerii* în temeiul art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, au declarat recurs în anulare, solicitând casarea deciziei instanței de recurs, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare a lui Stoianov Valerii și SC „Art Grup-Trans” SRL.

În susținerea cerințelor sale, recurenții au invocat următoarele motive:

- atît la urmărirea penală, cît și în cadrul examinării cauzei în instanța de fond și cea de recurs, au fost prezentate probe suficiente, care confirmă achitarea sumelor plăților vamale în cuantumul și termenul necesar;
- deoarece cap-tractorul model „Mercedes Benz 1840” chiar în prima cursă a avut defecțiuni tehnice la motor, care nu permiteau în continuare posibilitatea exploatării pentru transportări internaționale, s-a decis înstrăinarea autocamionului împreună cu semiremorca model „Koegel-SN 24”;
- în scopul înstrăinării legale a mijlocului de transport inutilizabil pentru exploatare în curse internaționale au fost întocmite: procesul-verbal al adunării fondatorilor, în conformitate cu care s-a decis înstrăinarea mijloacelor de transport, ce se confirmă prin extrasul din procesul-verbal nr. 38 din 19.07.2007 (f.d. 147, vol. I), ordinul nr. 37 din 19.07.2007 privind scoaterea cap-tractorului model „Mercedes Benz 1840” și semiremorcii model „Koegel-SN 24” de la balanța firmei (f.d. 148, vol.I) și cererea către Serviciul vamal nr. 100/1 din 19.07.2007 privind intenția de a înstrăina mijloacele de transport menționate în legătură cu imposibilitatea tehnică de a utiliza cap-tractorul „Mercedes Benz 1840”, cu achitarea întregii sume a impozitelor în bugetul de stat (f.d. 4, vol. II);
- după întocmirea și depunerea actelor indicate, la 29.08.2007 SC „Art Grup-Trans” SRL a prezentat Inspectoratului Fiscal Rîșcani, mun. Chișinău declarația TVA privind introducerea la buget a TVA în sumă de 120105 lei (f.d.127, vol. II), care este comparabilă cu suma impozitului vamal în sumă de 120041,45 lei și de la achitarea căreia SC „Art Grup-Trans” SRL a fost eliberată la introducerea în țară a mijloacelor de transport;
- deoarece în anul 2009 firmei SC „Art Grup-Trans” SRL i-a fost refuzat în prelungirea licenței pentru efectuarea transportului internațional de mărfuri și, în consecință, mijloacele de transport au rămas neîncadrate în muncă, a fost luată decizia de vânzare a mijloacelor de transport ale întreprinderii, inclusiv și a semiremorcii model „Fruehauf-TF 34 CI”, unicul mijloc de transport, care a rămas sub supraveghere vamală în legătură cu importarea lui în R. Moldova cu eliberarea de la plata taxelor vamale;
- ca și în cazul precedent cu vânzarea mijloacelor de transport, și anume cap-tractorul model „Mercedes Benz 1840” cu semiremorca model „Koegel-SN 24”, vîndute în anul 2007, a fost efectuată procedura analogică de înstrăinare a semiremorcii model „Fruehauf-TF 34 CI”, și anume: despre eventuala înstrăinare a fost informat Serviciul vamal prin scrisoarea nr. 42 din 14.09.2009 (f.d. 5, vol. II);
- după ce a comunicat Serviciului vamal despre intenția de a înstrăina semiremorca și după vânzarea ei, la 30.10.2009, firma SC „Art Grup-Trans” SRL a prezentat Inspectoratului Fiscal Rîșcani, mun. Chișinău declarația TVA despre introducerea la buget a TVA în sumă de 53884 lei, care a fost calculată din valoarea în vamă a semiremorcii în cauză (f.d. 125, vol.II);
- deoarece pentru toate mijloacele de transport au fost întreprinse toate

măsurile pentru îndeplinirea obligațiilor de achitare a plăților, nici persoana juridică SC „Art Grup-Trans” SRL, nici directorul ei Stoianov Valerii, nu au avut profit după declararea oficială a sumei TVA la Organul Fiscal de Stat;

- eroarea comisă de contabilitatea întreprinderii prin transferarea sumei la contul bancar al Inspectoratului Fiscal de Stat și nu la cel al Serviciului Vamal de Stat, nu poate fi calificată ca eschivare, mai mult, aceste organe fiind ale aceluiași stat și primind la contul său suma transferată, statul nu a fost prejudiciat, deoarece suma a ajuns în trezoreria statului;
- la toate circumstanțele expuse supra, care au fost anterior invocate atât la etapa urmăririi penale, în prima instanță cât și în instanța de recurs inculpații nu au primit o expunere plauzibilă, mai mult, nici prima instanță nici cea de recurs nu s-au expus asupra argumentelor formulate de recurenți în explicațiile date, susținerile verbale, precum și în cererea de recurs, referitor la încălcările procedurii efectuării auditului post-vămuire, și anume: încălcarea termenelor efectuării auditului post-vămuire, prevăzute de alin. (4) art. 202² și alin. (2) art. 202⁹ Cod vamal, lipsa actului de control nr. 0000178, care a servit temei pentru întocmirea actului constatator nr. 5 din 09.03.2010 și condamnarea ulterioară în lipsa unor documente care au stat ca bază pentru pornirea procesului penal, neînștiințarea învinuiților în modul corespunzător despre rezultatul controlului și deciziei luate, fapt confirmat în ședința de judecată de către specialistul Serviciului Vamal, neefectuarea de către Serviciul Vamal în decursul a mai mult de trei ani a unei proceduri reglementate de legislația vamală în vigoare cu privire la încasarea în ordine incontestabilă a obligațiilor vamale;
- prima instanță care a făcut o simplă referire la probele indicate în învinuire, la fel și instanța de recurs a indicat în decizia sa că, vinovăția inculpaților este pe deplin dovedită, probe descrise la fila dosarului 86 volumul III și asupra cărora instanța de recurs nu are careva rezerve acceptându-le în totalitate ca fiind concludente, pertinente, utile, însă instanța de recurs nu a examinat aceste probe în ansamblul lor, inclusiv și prin prisma argumentelor și probelor părții apărării prezentate ambelor instanțe, ignorând astfel prevederile art. 373 alin. (5) Cod de procedură penală, art. 6 din CțEDO;
- în prima instanță și în instanța de recurs s-a indicat, că la data începerii urmăririi penale - 26.11.2012 expirase deja prescripția tragerii la răspundere penală prevăzută în pct. 4) art. 275 Cod de procedură penală, care stipulează că, urmărirea penală nu poate fi pornită în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție;
- s-a indicat în recurs, că prima instanță a ignorat prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, de aceea, reieșind din normele la care face referire și instanța de recurs, instanța urma să înceteze procesul penal, dat fiind expirarea termenului și nu condamnarea cu liberarea de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție,
- în prima instanță și în cererea de recurs, s-a făcut referire la practica judiciară, și anume: decizia Curții Supreme de Justiție din 09.12.2008

dosarul nr. 1ra-1246/08, concomitent, conform jurisprudenței CEDO (cauza Aurel Beian împotriva României hotărârea din 06 decembrie 2007), *potrivit căreia deosebirile de tratament sunt discriminatorii dacă nu au o justificare obiectivă și rezonabilă, se accentuează că existența unei jurisprudențe neunitare, inclusiv la nivelul instanței supreme, creează un tratament inegal unor persoane aflate în situații identice.*

6. Judecând recursul în anulare declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată potrivit dispoziției art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, este o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CȚEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

În temeiul art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de recurs, iar alegația din recursul în anulare deferit judecării referitoare la viciul fundamental sub aspectul greșitei adoptări a sentinței judecătorești își găsește relevanță în speță și în vederea susținerii acestei statuări, Colegiul penal expune următoarele considerente.

Având în vedere prevederile legale enunțate supra, Colegiul găsește important de menționat, că potrivit art. 384 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței **a)** de condamnare, **b)** de achitare sau **c)** de încetare a procesului penal, iar alin. (3) al normei vizate prevede, că sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, altfel spus legea de procedură penală permite judecătorului să pronunțe pentru un caz concret doar una din hotărârile enunțate supra și nu două concomitent.

Astfel, Colegiul penal lărgit verificând legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei, enunță, că infracțiunea incriminată lui Stoianov Valerii a fost săvârșită conform actului învinuirii la 05.06.2007.

Potrivit art. 16 Cod penal, infracțiunea incriminată inculpatului (*art. 249 alin. (3) Cod penal*), face parte din categoria infracțiunilor ușoare.

La fel, cum a fost reținut și în descriptivul sentinței primei instanțe, la data adoptării sentinței 17.06.2015, au expirat doi ani de la data săvârșirii infracțiunii vizată în **pct 2.** din prezenta decizie, tangențiale fiind prescripțiile art. 60 Cod penal.

Însă, necătfind la faptul, că prima instanță adoptând sentința a soluționat chestiunile prevăzute la art. 385 Cod de procedură penală, ajungând la concluzia despre vinovăția lui Stoianov Valerii, Colegiul penal relevă, că la sfârșitul părții descriptive ale sentinței se observă trimiterea primei instanțe concomitent la art. art. 389, 391 Cod de procedură penală, situație care nu poate fi reținută de către

instanța de recurs în anulare, și care reflectată în dispozitivul aceleiași sentințe prin indicarea sintagmelor „*se recunoaște vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 249 alin. (3) Cod penal și conform 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, se liberează de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție*” a configurat în sine prezența unui viciu fundamental, care prin natura sa a afectat hotărârile primei instanțe și instanței de recurs.

Or, avînd la bază concluziile despre vinovăția lui Stoianov Valerii precum și circumstanțele care duc la încetarea procesului penal, prima instanță în temeiul art. 53 Cod penal raportat la art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, urma să adopte o sentință de încetare a procesului penal.

Astfel, avînd în vedere că hotărârile primei instanțe și a instanței de recurs sunt afectate de un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, exprimat prin faptul, că în privința aceleiași persoane (*Stoianov Valerii Piotr*), pentru un caz concret (*infracțiunea de eschivare de la achitarea plăților vamale în proporții deosebit de mari*), a fost pronunțată concomitent o sentință de condamnare și de încetare a procesului penal, în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală, Colegiul penal lărgit conchide că, soluția reflectată în decizia contestată prin care a fost menținută sentința vizată supra, nu poate fi menținută de către instanța de recurs în anulare, iar recursul de pe rol urmează a fi admis, fără ca să fie agravată situația condamnatului cu casarea totală a sentinței primei instanțe și deciziei instanței de recurs, cu încetarea procesului penal intentat în privința lui Stoianov Valerii în baza art. 249 alin. (3) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală, prevăzut de art. 60 Cod penal.

7. În conformitate cu art. art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul în anulare, declarat de avocatul Grigoraș Ala în numele SC „Art Grup-Trans” SRL și condamnatul Stoianov Valerii, casează total sentința Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 17 iunie 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2015, în cauza penală în privința lui *Stoianov Valerii Piotr* și dispune încetarea procesului penal intentat în baza art. 249 alin. (3) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală, prevăzut de art. 60 Cod penal.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 februarie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș